

บทที่ 4

วิเคราะห์สภาพปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีตามประมวลรัษฎากร จากการค้าทองคำ

โดยทั่วไปในการจัดเก็บภาษีนั้น แนวทางจัดเก็บสากลทั่วทุกระบบในการจัดเก็บในต่างประเทศและในระบบการจัดเก็บภาษีธุรกิจของไทย จะยึดหลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์ กล่าวคือหลักที่ผู้ที่มีรายได้ทุกคนจะต้องเสียภาษีในสัดส่วนเท่าๆกัน แต่ข้อจำกัดของหลักนี้ก็มีอยู่บ้างในกรณีที่มีการทำธุรกิจบางประเภทที่มีโครงสร้างในการดำเนินงานที่ซับซ้อน ดังนั้นนโยบายของรัฐแต่ละประเทศจึงต้องเพิ่มความยืดหยุ่นในการจัดเก็บ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน จึงทำให้ไม่สามารถใช้หลักความเป็นธรรมสัมบูรณ์แต่เพียงอย่างเดียวมาเป็น หลักใหญ่ในการดำเนินงานได้ ดังนั้นจึงต้องนำหลักผลประโยชน์ กล่าวคือ แนวคิดที่ว่าผู้ที่ได้รับผลประโยชน์จากสินค้าหรือบริการใด ๆ ของรัฐ จะต้องเสียภาษีอากรเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายของรัฐที่จะผลิตสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ตามสัดส่วนของประโยชน์ที่ตนได้รับ ยังได้รับประโยชน์จากสินค้าหรือบริการจากรัฐมากเท่าใด ก็ต้องชำระภาษีมากขึ้นเป็นสัดส่วนของรายได้ที่เพิ่มขึ้น ดังที่ปรากฏชัดเจนในรูปแบบของการจัดเก็บภาษีโดยใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม ในธุรกิจการค้าทองคำ

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า ภาษีมูลค่าเพิ่ม หมายถึง มูลค่าที่เพิ่มในแต่ละขั้นตอนการผลิตและจำหน่ายสินค้าหรือบริการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มูลค่าเพิ่มก็คือผลต่างระหว่างราคาของสินค้าหรือบริการ ผลิตหรือจำหน่ายกับราคาของสินค้าหรือบริการที่ซื้อมาเพื่อใช้ในการผลิตหรือในการจำหน่ายสินค้าหรือบริการ โดยทั่วไปในการประกอบธุรกิจทั่วไปนั้นการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม กรมสรรพากรจะใช้วิธีการ ให้ผู้ประกอบการที่มีรายได้จากการค้าธุรกิจแสดงเอกสารการซื้อสินค้าเข้า โดยยื่นเอกสารใบกำกับภาษีการซื้อ สินค้าเข้า พร้อมทั้งมีกฎข้อบังคับให้ผู้ประกอบการเปิดใบกำกับภาษีขายโดยแสดงภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใบกำกับ จากนั้นมีส่วนต่างจากกำไรเพิ่มขึ้นเท่าไร ก็จะมีผลต่างระหว่างตัวภาษีเพิ่มมากขึ้น และผู้ประกอบการจะต้องนำส่งภาษีส่วนต่างมูลค่าเพิ่มนี้ที่ต้องชำระให้แก่กรมสรรพากรก่อนวันที่ 15 ของทุกเดือน แต่ในกรณีของการประกอบธุรกิจการค้าทองคำรูปพรรณนั้นในการซื้อสินค้า วัตถุดิบจากร้านค้าส่ง ในย่าน เขาวราช ส่วนใหญ่จะไม่มี

ภาษีมูลค่าเพิ่มซื้อเข้า เนื่องจากทองคำเป็นวัตถุที่มีลักษณะในการหลอมเหลว ก่อนขึ้นรูปทั้งทองคำใหม่และทองคำเก่า รวมทั้งราคาในแต่ละวันไม่แน่นอนขึ้นลง ตามสภาพกลไกของราคาต่างประเทศประกาศ ซึ่งบางครั้งในหนึ่งวัน กรณีที่เกิดการผันผวนมาก ๆ ราคาอาจขึ้นลงถึงสองรอบ คือเช้าและบ่าย ธุรกิจการค้าทองคำรูปพรรณนี้จึงไม่มีกฎเกณฑ์ วัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นฐานในการคำนวณภาษีเพื่อซื้อเข้า หรือจำหน่ายออก อันจะใช้เป็นเกณฑ์เพื่อชำระภาษีมูลค่าเพิ่มดังเช่นการประกอบธุรกิจแบบซื้อมาขายไป ตามแบบทั่ว ๆ ไปได้ ทั้งนี้การจำหน่ายทองคำรูปพรรณหนึ่งเส้นนั้น ราคาการจำหน่ายจะอยู่ที่การตั้งราคา ตามความยากง่ายของตลาดกลายเป็นสำคัญ ซึ่งกรมสรรพากรเองก็ไม่อาจทราบต้นทุนที่แท้จริงของการผลิตทองคำหนึ่งเส้นที่ใช้จำหน่ายแก่ผู้บริโภคได้ เนื่องมาจากทองคำหนึ่งเส้นมีทั้งทองคำเก่าและทองคำใหม่หลอมรวมกันดังที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง

ในอดีตที่ผ่านมา กรมสรรพากรจึงใช้ระบบการสุ่มตรวจสอบรายได้ โดยให้ร้านค้าทองคำรูปพรรณชำระภาษี ในปลายปีครั้งเดียวตาม ประเพณีในการจัดเก็บภาษีแบบเหมาจ่าย ตามขนาดของร้านค้าซึ่งทำให้รัฐเสียโอกาสในการจัดเก็บรายได้เข้ารัฐ ซึ่งคำนวณจากจำนวนร้านค้าทองคำทั่วประเทศที่มีตั้งอยู่เป็นจำนวนมากซึ่งเมื่อคำนวณเป็นตัวเงินแล้วมีมูลค่ามหาศาล

ปัญหานี้ได้ถูกนำขึ้นมาประชุมกันระหว่างผู้ประกอบการ ร้านค้าทองคำรูปพรรณ โดยผู้ประกอบการร้านค้าทองคำ ซึ่งได้รวมตัวกันเป็นสมาคมค้าทองคำแห่งประเทศไทย ได้ทำการต่อรองกับทางกรมสรรพากรเพื่อหาทางออกของปัญหา โดยกรมสรรพากรเองก็ต้องการหลักเกณฑ์ที่แน่นอนในการจัดเก็บ ส่วนสมาคมค้าทองคำก็ต้องการประโยชน์สูงสุดในการประกอบธุรกิจ เพราะการจัดเก็บภาษีแบบเหมาจ่ายไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน บางครั้งจึงกลายเป็นช่องทางหนึ่งที่เกิดการคอร์รัปชันของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่จัดเก็บใช้เป็นช่องทาง ในการแสวงหาผลประโยชน์จากการไม่มีกฎหมายที่แน่นอนนำรายได้ส่วนต่างที่ไม่มีมีการคำนวณ มาเป็นของส่วนตัว โดยความสมยอมจากผู้ประกอบการ

ในที่สุดจากการกลั่นกรองปัญหาดังกล่าวของ กรมสรรพากรกับสมาคมผู้ค้าทองคำแห่งประเทศไทย จึงได้ เกิดประกาศของอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 106 ประกาศ ณ วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2543 ประกอบประกาศอธิบดีกรมสรรพากรเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉบับที่ 117 โดยสาระสำคัญเพื่อต้องการควบคุมการประกอบธุรกิจการค้าทองคำรูปพรรณให้อยู่ในความครอบครองของ หน่วยงานของรัฐ โดยกำหนดให้แต่ละวันนั้นสมาคมผู้ค้าทองคำจะประกาศราคาซื้อคืนที่แน่นอน และราคาขายที่แน่นอน ของทองคำรูปพรรณเอาไว้ที่หน้าร้าน จากนั้นร้านค้าทองคำจะจำหน่ายราคาทองคำหนึ่งเส้นในราคาเท่าไรก็บวกรวมเอาค่ากำเหน็จเข้าไป จะได้ส่วนต่างมาเป็นภาษีมูลค่าเพิ่มที่ ร้านค้าทองคำต้องนำส่งรัฐโดยเฉลี่ยจากการประเมิน

ราคาขายทองคำในปัจจุบันหนึ่งเส้น หนึ่งบาทน้ำหนักรวม 96.50 กรัม รัฐจะได้รับภาษีมูลค่าเพิ่ม ประมาณ 40 กว่าบาทต่อเส้น ซึ่งถ้าหากคำนวณค่าเฉลี่ยจากขั้นต่ำสมมุติถ้าหากจำหน่ายทองคำ รูปพรรณวันละ ห้าบาทรัฐจะได้รับภาษีประมาณ 200 บาทต่อหนึ่งร้านค้า เมื่อคูณกับจำนวนร้านทองคำกว่าแปดพันร้านค้า ในหนึ่งวันถ้าหากมีการนำส่งภาษีครบ รัฐจะต้องได้รับราย ต่อวัน วันละ 1,600,000 บาท โดยประมาณ

โดยในแนบท้ายประกาศนี้ให้ร้านค้าทองคำรูปพรรณมีหน้าที่จะต้องทำรายงานภาษีขาย ในแต่ละวัน และต้องนำส่งในรอบภาษีมูลค่าเพิ่มปกติ และร้านค้ามีหน้าที่ต้องเปิดใบกำกับภาษีอย่างย่อให้ลูกค้า โดยเขียนมือ หรือโดยการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ หรือ เครื่องบันทึกการเก็บเงิน เป็นเครื่องมือในการออกเอกสารใบกำกับภาษีอย่างย่อให้ลูกค้า โดยสาระสำคัญในการใช้เครื่องบันทึกการเก็บเงินนั้นในประกาศนี้เรียกว่า การออกใบรับตามมาตรา 105 แห่งประมวลรัษฎากร

ในการบังคับให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่ต้องทำรายงานภาษีมูลค่าเพิ่มจาก ส่วนต่างของราคาสมาคมประกาศนี้ กับการออกกฎระเบียบที่บังคับให้มีหน้าที่สำคัญในการออกใบรับอย่างย่อให้ลูกค้า นั้น เจตนารมณ์สำคัญก็เพื่อให้ลูกค้าเรียกใบเสร็จจากร้านค้าทองคำรูปพรรณทุกครั้งในการซื้อ สร้อยคอทองคำ แต่ปัญหาสำคัญ คือ ประกาศของอธิบดีกรมสรรพากรฉบับนี้มี ปัญหาช่องว่างสำคัญซึ่งสรุปได้ดังต่อไปนี้คือ

ร้านค้าทองคำที่จะต้องปฏิบัติตามประกาศฉบับนี้ จะต้องอยู่ในชมรมสังกัดของสมาคมผู้ค้าทองคำแห่งประเทศไทย ซึ่งบางร้านค้าเปิดร้านค้าทองคำจำหน่ายเอง โดยไม่ต้องอยู่ในสังกัดของสมาคมผู้ค้าทองคำ อันจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ดังกล่าวเสมอไป แต่โดยเนื้อแท้หลักการในการประกอบธุรกิจร้านค้าทองคำ ขนาดกลาง หรือขนาดเล็กในจังหวัดกลับใช้ราคาขั้นต้นของสมาคมประกาศ มาเป็นเครื่องมือในการแสวงหากำไร โดยไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม เพราะบางครั้งทองคำที่จำหน่ายให้ลูกค้า นั้นไม่ใช่ทองคำใหม่ แต่เป็นทองคำเก่าที่ผ่านการรับซื้อมาแล้วนำมาผ่านกรรมวิธีขึ้นรูปใหม่โดยใช้น้ำยาทางวิทยาศาสตร์ หรือที่เรียกว่าน้ำยาประสานทอง ทำให้ทั้งรัฐ และผู้บริโภค ไม่มีโอกาสทราบได้เลยว่าทองคำนั้นเป็นทองคำที่ซื้อใหม่จากร้านค้าส่งในย่านเยาวราชจริง

บางร้านค้าที่ปฏิบัติตาม ประกาศของกรมสรรพากรฉบับที่ 106ประกอบ ฉบับที่ 117 แท้จริงแล้วถ้าหากเป็นร้านค้าขนาดใหญ่ จะพบว่ามียุคค้ามาใช้บริการอยู่ วงคับคั่งขนาดตา แต่กลับออกใบรับเพื่อนำส่งภาษีมูลค่าเพิ่มเพียงวันละ 1-2 บาทเท่านั้น ทั้งที่บางครั้งอาจจำหน่ายจริง 10-20 บาท ทำให้รัฐสูญเสียโอกาสรายได้ตรงนี้ไปอย่างน่าเสียดาย เนื่องจากในประกาศฉบับนี้ไม่ได้

กำหนดบทลงโทษ ที่เป็นรูปธรรม เอาไว้ชัดเจนในกรณีฝ่าฝืนกฎหมาย มีเพียงกำหนดเบี้ยปรับเงิน เพิ่มกรณีนำส่งภาษีไม่ครบเท่านั้น

บุคลากรที่จะนำมาปฏิบัติตามข้อบังคับนี้ไม่มี ความชัดเจน มีเพียงเจ้าหน้าที่จัดเก็บภาษี ของกรมสรรพากรซึ่งต้องทำหน้าที่ทุกอย่าง เช่นการจัดเก็บภาษีต่างๆ ไป แต่ไม่มีทักษะเฉพาะทางที่ จะศึกษาการประกอบธุรกิจประเภทนี้อย่างชัดเจน

ปัญหาในการจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาภาษีเงินได้นิติบุคคลและภาษีธุรกิจเฉพาะ

นอกจากการจัดเก็บภาษีเพิ่มในแต่ละเดือนแล้ว ในก ารประกอบธุรกิจการค้าทองคำ รูปพรรณผู้ประกอบการยังมีหน้าที่ ที่จะต้องเสียภาษีซึ่งเรียกเป็นภาษาทั่วไปว่าภาษีปลายปี โดยหลัก ในการจัดเก็บนั้นใช้เกณฑ์ ถ้าหากไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล ก็จะใช้หลักเกณฑ์ในการเสียภาษี เป็นลักษณะบุคคลธรรมดา ซึ่งบุคคลธรรมดาถ้าหากไม่ได้ทำธุรกิจก็จะเสียเฉพาะเกณฑ์จากการ ทำงานซึ่งเป็นเงินเดือนเท่านั้น โดยในแต่ละรอบปลายปีบุคคลธรรมดามีหน้าที่ที่จะต้องยื่นแบบเสีย ภาษีแสดงรายได้ในปีที่ผ่านมา ถ้าหากมีเกณฑ์ในการ ลดหย่อน ก็นำมาหักลดหย่อนได้ ตัวอย่าง เกณฑ์ในการลดหย่อนเช่น การส่งเบี้ยประกันชีวิต การส่งเสียเลี้ยงดูบุตรที่มีอายุเกิน 60 ปีขึ้นไป ที่ ไม่มีรายได้ การส่งบ้านเพื่ออยู่อาศัยก็อาจนำดอกเบี้ยในแต่ละปีที่ต้องเสียไปมาหักลดหย่อนได้เป็น ต้น

กรณีจะใช้เกณฑ์บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลสำหรับกรณีการประกอบธุรกิจร้านค้า ทองคำรูปพรรณนั้น ใช้เกณฑ์ของรายได้ที่ได้รับมาเป็น เกณฑ์ ถ้าหากรายได้ไม่เกิน 150,000 บาท บุคคลธรรมดา ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีถ้าบุคคลธรรมดามีรายได้ตั้งแต่ 150,000-500,000 ต้อง เสียภาษีในอัตราร้อยละ 10 เท่ากับ 500,000-1,000,000 ต้องเสียภาษีร้อยละ 20 ถ้าหากมีรายได้ 1-4 ล้านต้องเสียภาษีร้อยละ 30 ถ้ามีรายได้ 4 ล้านขึ้นไปเสียภาษีร้อยละ 37

กรณีนิติบุคคลถ้าหากทุนจดทะเบียน นต่ำกว่า 5 ล้าน ในกรณี ห้างหุ้นส่วนจำกัด สินทรัพย์ รวมไม่เกิน 30 ล้าน ต้องเสียภาษีในอัตรากำไรสุทธิ ไม่ เกิน 150,000 ได้รับยกเว้น ถ้าหากมีรายได้ 150,000-1,000,000 ต้องเสียภาษีร้อยละ 15 ถ้า1ล้านแต่ไม่เกิน 3ล้านเสียภาษีร้อยละ 25 ถ้าหากเกิน 3 ล้านขึ้นไปเสียภาษีร้อยละ 30

แต่กรณีที่บริษัทจำกัด ต้องเสียภาษีร้อยละ 30 สำหรับกรณีร้านค้าทองคำรูปพรรณนั้น เนื่องจากการคำนวณรายได้ส่วนใหญ่นั้นคำนวณรายได้จากการจำหน่าย สร้อยคอทองคำรูปพรรณ หนึ่งเส้นเป็นหลัก ซึ่งมีกำไรน้อยมาก ทำให้รายได้ที่ประเมินออกมาล้วนอยู่ในเกณฑ์บุคคลธรรมดา ที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีทั้งสิ้นและเ็นความเป็นจริงแล้ว ร้านค้าทองคำรูปพรรณยังมีรายได้

อื่นที่เป็นรายได้แฝง ซึ่ง ไม่นำมา รวมคำนวณเป็นฐานรายได้เพื่อเป็น เกณฑ์ที่จะต้องเสียภาษี คือ รายได้จากกรับจำหน่ายสร้อยคอทองคำ ซึ่งในการรับจำหน่าย ซึ่งเป็นกรกระทำที่ฝ่าฝืนต่อกฎหมาย โดยในการรับจำหน่าย สร้อยคอทองคำนี้ผู้ประกอบการร้านค้าทองคำจะใช้วิธีการกดราคาจำหน่ายให้ต่ำที่สุด กล่าวคือทองคำหนึ่งบาทในราคาปัจจุบันจะมีราคาซื้อประมาณ 19,000 บาท แต่กรณีที่ผู้บริโภคนำไปจำหน่ายนั้นจะได้รับการตั้งราคาโดยหักค่าเสื่อม โดยจะเหลือราคาจำหน่ายประมาณ 17,000-18,000 บาทเท่านั้น และคิดดอกเบี้ย อัตราร้อยละ 2-3 ต่อเดือน เมื่อขาดส่งจะมีการต่อคอกเป็นค่าต่อ ดอกเบี้ย และคิดค่าปรับ ตามเกณฑ์ที่ร้านทองได้กำหนดขึ้นมา หากหลุดจำหน่าย ร้านค้าทองคำก็จะนำไปขายคืนให้ร้านค้าส่งในเขวราชในราคาสูง ทำให้สร้อยคอทองคำหนึ่งบาทที่รับจำหน่ายมา ร้านค้าทองคำจะมีรายได้เพิ่มขึ้นมาอีกมากมาย ถ้าหากมีการนำรายได้ตรงส่วนนี้มาคำนวณทุกร้านค้าจะมีรายได้เกินเกณฑ์ที่ จะเป็นบุคคลธรรมดา และส่วนใหญ่ต้องมีทุนทรัพย์เกิน 30 ล้านเป็นจำนวนมากเพราะสังเกต จากทำเลที่ตั้งของร้านค้าทองคำรูปพรรณส่วนใหญ่ จะอยู่ในทำเลการค้าธุรกิจใจกลางเมืองแทบทั้งสิ้นแต่กลับจดทะเบียนเป็นบุคคลธรรมดา ไม่ได้จดทะเบียนเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด อันจะต้องเสียภาษีในเกณฑ์ที่สูงกว่าบุคคลธรรมดา ตามหลักรายได้ที่เพิ่มขึ้น ในปัญหานี้ทำให้รัฐขาดรายได้ปลายปี จากผู้ประกอบการร้านค้าทองคำที่มีหน้าที่ที่จะต้องเสียไปแต่ละปีมีประมาณมหาศาล

ปัญหากรณีการเสียภาษีในหมวดธุรกิจเฉพาะ

สืบเนื่องมาจ การที่ร้านค้าทองคำ มีการทำธุรกรรมที่เป็นการรับจำหน่าย โดยฝ่าฝืนต่อกฎหมาย พระราชบัญญัติโรงรับจำหน่ายด้วยกล่าวคือ นอกเหนือจาก การจำหน่ายสร้อยคอทองคำเพียงอย่างเดียว ในร้านค้าทองคำยังมีการให้บริการ รับจำหน่ายด้วย ถ้าเป็นกรณีโรงรับจำหน่าย จะต้องอยู่ในความควบคุมของ พระราชบัญญัติ โรงรับจำหน่าย พ.ศ.2505 ซึ่งล่าสุดมีการแก้ไขเมื่อ ปี พ.ศ.2534 แต่โดยเนื้อหาที่ ออกใช้มาเป็นเวลานานแต่ในปัจจุบันโลกเปลี่ยนแปลงและระบบเศรษฐกิจเจริญ รุดหน้าไปมาก ทำให้กฎหมายเกิดการล้าสมัยไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ในปัจจุบันพบว่าโรงรับจำหน่าย กลายเป็นแหล่งรวมของสินค้าซึ่งบางครั้งได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายอาญา เช่นชิงทรัพย์ ทรัพย์ ทรัพย์ หรือยอกยอกทรัพย์ เมื่ออาชญากรได้ทรัพย์สินมาแหล่งที่จะนำสินค้ามาปล่อยส่วนใหญ่อยู่ในโรง รับจำหน่าย กรณีของร้านทองนั้นแม้จะรับจำหน่ายแต่เพียงสร้อยคอทองคำ แต่เนื่องจากทองคำมีสภาพเป็นทรัพย์สินพิเศษที่ไม่อาจพิสูจน์รูปพรรณเพื่อ ยืนยันความเป็นเจ้าของได้อย่างชัดเจนเมื่อทองคำตกไปอยู่ในมือใคร ผู้นั้นจึงได้สิทธิครอบครองไป ฉะนั้นจึงมีโอกาสูงที่จะมีการนำทองคำ ประเภทที่มาจากกรกระทำผิดทางกฎหมายมาจำหน่ายในร้านทอง เนื่องจากในร้านทอง

ไม่มีมาตรการที่รัดกุมในการ คัดกรอง ผู้กระทำความผิด หลักตามกฎหมาย พระราชบัญญัติควบคุม การขายทอดตลาดและค่าของเก่า พ.ศ.2474 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมการขาย ทอดตลาดและค่าของเก่า (ฉบับที่) พ.ศ.2495 กำหนดให้ผู้ค้าของเก่านั้น ต้องมีอายุเกิน 20 ปีบริบูรณ์ และผู้ประกอบการมีหน้าที่ที่ จะต้องขอสำเนาบัตรประชาชนจากผู้มาใช้บริการทุกคน แต่บางครั้ง ร้านค้าทองคำรูปพรรณ บางร้านไม่มีการปฏิบัติ บัดนี้ตามปัญหาที่เกิดขึ้นจากตัวพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวได้ ประกาศใช้มาช้านาน รายละเอียดในเนื้อหาไม่ได้ระบุถึงขั้นตอนในการขายทองคำเอาไว้ด้วย จน มาถึงยุคสมัยเปลี่ยนไปจึงทำให้เกิดปัญหาติดตามมาในที่สุด

นอกจากนั้นกรณีการเสียหาย กิจการรับจำนำนั้น จัดอยู่ในหมวดธุรกิจเฉพาะ ที่มีหน้าที่ ต้องเสียหายปีละ 2.5 ของรายได้เมื่อร้านค้าทองคำไม่ได้จดทะเบียนเป็น โรงรับ จำนำแต่กลับมีรายได้จากการรับจำนำ ซึ่งเป็นการทำธุรกิจที่ฝืนต่อกฎหมาย ทำให้ บางครั้งมีการ เรียกดอกเบี้ยสูงกว่าการจำนำในโรงรับจำนำทำให้ ร้านค้าทองคำรูปพรรณไม่ต้องเสียหายในส่วนนี้ ทั้งที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจเฉพาะที่มีหน้าที่ต้องเสียหาย

ปัญหาในการประกอบกิจการ ธุรกิจการซื้อขายทองคำตราสารล่วงหน้าหรือโกลด์ฟิวเจอร์ ซึ่งเดิมไม่ได้รับความนิยมในหมู่นักเก็งกำไรรายย่อยเนื่องจาก ต้องสั่งซื้อครั้งละมาก ๆ แต่ใน ปัจจุบันได้มีมิโนโกลด์ฟิวเจอร์ กล่าวคือผู้สั่งซื้อสามารถสั่งซื้อได้ขั้นต่ำเพียงครั้งละ 10 บาท เท่านั้น ทำให้ไม่มีภาระในการลงทุนน้อยลง จึงได้รับความนิยมอย่างมาก ในปัจจุบันนี้มีผู้ประกอบการ ค้า ส่งทองคำรูปพรรณในเขวราชได้รับอิทธิพลจากการทำธุรกิจการค้าทองคำโดยซื้อขาย เป็นตรา สารในลักษณะที่เป็นการเก็งกำไร ซื้อขายล่วงหน้าโดยที่คนซื้อไม่จำเป็นต้องถือครองทองคำจริงซึ่ง เดิมเป็นการซื้อขายทองคำแท่งซึ่งได้รับยกเว้นภาษี แต่ในปัจจุบันมีการพัฒนาไปในรูปแบบตราสาร ซึ่งถือเป็นการประกอบธุรกิจคล้ายกับ การประกอบธุรกิจของสถาบันการเงิน หรือบริษัทเงิน ทุน หลักทรัพย์ เนื่องจากมีการได้รับส่วนต่างจากการเก็งกำไร และผู้ประกอบการที่ให้บริการส่งทองคำ สั่งซื้อมีรายได้จากค่าธรรมเนียม ซึ่งในปัจจุบันยังไม่มี กฎหมายออกมาควบคุม เพราะมีการควบคุม เฉพาะในส่วนของสถาบันการเงินเท่านั้น นอกจากนั้นการประกอบธุรกิจนี้ยังต้องอิงอยู่กับอัตราการ อ้างอิงในต่างประเทศเป็นผู้กำหนดราคา การทำธุรกรรมนี้จึงเปรียบเสมือนการซื้อขายเก็งกำไรข้าม ประเทศอีกทางหนึ่ง ดังนั้นผู้ที่มิรายได้จาก การประกอบธุรกิจนี้ ต้องมีหน้าที่เสียหายจากรายได้ที่ งดออกเขียน

ปัญหาการรับจำนำในร้านค้าทองคำรูปพรรณ

ปัญหากรณีการรับจำนำในร้านค้าทองคำรูปพรรณนั้น สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้ โดยปกติ นั้นในการรับจำนำนั้นคือสัญญาซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้จำนำส่งมอบสังหาริมทรัพย์สิ่ง หนึ่งให้แก่ บุคคลอีกคนหนึ่งเรียกว่า ผู้รับจำนำ เพื่อเป็นประกันการชำระหนี้ (ประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ มาตรา 747)

โดยปกติการรับจำนำนั้น บุคคลทั่วไปหรือโรงรับจำนำก็สามารถทำธุรกรรมการรับจำนำ ได้ในส่วนของโรงรับจำนำนั้น ความหมายคือเป็นสถานประกอบการทางพาณิชย์ กิจการที่อยู่ใน ความควบคุม ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐบาลจึงจะจัดตั้งขึ้นได้และดำเนินกิจการตามกฎหมายพิเศษ คือพระราชบัญญัติโรงรับจำนำซึ่งมีมาแต่ดั้งเดิม และผู้ประกอบการรับจำนำจะต้องปฏิบัติตามนั้น ส่วนใดที่บัญญัติไว้แล้วในกฎหมายพิเศษที่ว่านั้น ก็ไม่ใช่บัญญัติ ตินประมวลกฎหมายแพ่งและ พณิชย์ แต่ถ้ามิได้บัญญัติไว้ในกฎหมายว่าด้วยโรงรับจำนำแล้วก็ต้องใช้บทบัญญัติตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ในหมวดลักษณะ 13 มาตรา 747 ถึงมาตรา 769

พระราชบัญญัติโรงรับจำนำฉบับใหม่ พ.ศ.2505 ซึ่งยกเลิกกฎหมายที่ใช้มาตั้งแต่ พ.ศ. 2480 ฉบับที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้มีการแก้ไข 3 ครั้ง พ.ศ.2517, 2526 และ 2534 สาระสำคัญมีหลัก สำคัญคือ (คู่มือกฎหมายแพ่งพาณิชย์ 3 ภาค 1 สถิติย์ เล็ง ไรสง หน้า 231)

1. ความหมาย กฎหมายนิยามไว้ว่า โรงรับจำนำ คือสถานที่รับจำลิ่งของเป็นปร ะกันเงินกู้ เป็นปกติธุระแต่ละรายมีจำนวนไม่เกินหนึ่งแสนบาท และหมายความรวมถึงการรับซื้อหรือซื้อ ลิ่งของแต่ละรายไม่เกินหนึ่งแสนบาท โดยมีข้อตกลงโดยตรงหรือโดยปริยายว่าจะได้คืนในภายหลัง ด้วย (มาตรา 4 ที่แก้ไขแล้ว)

2. คณะกรรมการควบคุมโรงรับจำนำ ซึ่งปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นประธาน อธิบดี กรมตำรวจ กรมอัยการ กรมการปกครองและกรมประชาสัมพันธ์เป็นกรรมการ มีหน้าที่ ควบคุมดูแล อนุญาตให้ตั้งโรงรับจำนำและอื่น ๆ (ตามมาตรา 6)

3. ต้องรับอนุญาตจากรัฐบาล จึงดำเนินกิจการได้ (มาตรา 8) ขอหนึ่งครั้งได้ปีเดียวใช้ได้ ถึงวันที่ 31 ธันวาคม ของปีที่ขอ (มาตรา 11) ต้องมีป้ายแสดงว่าเป็นโรงรับจำนำ (มาตรา 127 และ ต้องมีป้ายอัตราดอกเบี้ยที่เจ้าพนักงานกำหนดปิดไว้โดยเปิดเผยภายในโรงรับจำนำ (มาตรา 16)

4. อัตราดอกเบี้ยสูงกว่าการกู้ยืมที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์อนุญาต ในกรณีเงิน ต้นไม่เกิน 2,000 บาท เรียกได้ไม่เกินร้อยละ 2 ต่อเดือน หรือร้อยละ 24 ต่อปี แต่ถ้าเกิน 2,000 บาท คิดได้ไม่เกินร้อยละ 1.25 ต่อเดือน หรือร้อยละ 15 ต่อปี ไม่ถึง 15 วัน คิดครึ่งเดือนเกิน 15 วัน คิด เป็นหนึ่งเดือน (มาตรา 16)

5. ห้ามประกอบการในระหว่าง 18 นาฬิกา ถึง 8 นาฬิกาของวันรุ่งขึ้น หรือรับจํานำจาก พระภิกษุสามเณร เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ของใช้ในราชการหรือของที่ได้รับแจ้ง ว่าจะขายโดยแสดง คำหารูปพรรณมาด้วย หรือรับจํานำนอกโรงรับจํานำ เว้นแต่กฎหมายหรือเจ้าพนักงานจะอนุญาต และจะประกอบธุรกิจอื่นไม่ได้ (มาตรา 17)

6. ต้องจัดแจ้งรายการบัตรประจำตัวของผู้จํานำไว้ด้วย (มาตรา 18)

7. ต้องออกตัวจํานำด้วย (มาตรา 20)

8. ถ้าเจ้าพนักงานแจ้งว่าทรัพย์สินถูกลักมา ก็ดี หรือสงสัยว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มา โดยการกระทำ ผิดก็ดี ต้องไม่ยอมให้ไถ่ และแจ้งให้เจ้าพนักงานทราบ (มาตรา 20)

9. ผู้รับจํานำต้องคืนทรัพย์สินให้แก่เจ้าของโดยไม่เรียกค่าตอบแทน คือ ไม่ ต้องไถ่มันเอง ได้แก่ ของที่ใช้ในรายการ ของหายที่ได้รับแจ้งล่วงหน้า ของที่รับจําไว้โดยรู้ว่าเป็นของที่ได้มา จาก การกระทำผิดและของที่รับจําไว้โดยมิได้จัดแจ้งรายการบัตรประชาชน (มาตรา 24)

10. ขาดส่งดอกเบี้ยเงิน 4 เดือนเอาทรัพย์สินจํานำหลุดเป็นสิทธิได้ (มาตรา 25) อันนี้ถือว่าเป็น จุดต่างที่สำคัญจากการจํานำทั่วไป

11. โรงรับจํานำประกอบการโดยไม่รับอนุญาตหรือภายหลังถูกถอนใบอนุญาต มีโทษ ปรับ 1,000-20,000 บาท จำคุกไม่เกิน 2 ปี ถ้าเรียกดอกเบี้ยเงิน ร้อยละ 2 ต่อเดือน สำหรับจํานำไม่ เกิน 2,000 บาท หรือร้อยละ 1.25 ต่อเดือน สำหรับจํานำสูงกว่านั้น มีโทษ ปรับ 1,000-20,000 บาท จำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ นอกนั้นมีแต่โทษปรับไม่เกิน 2,000 บาท

จากการศึกษากฎหมายในหมวดการรับจํานำนี้พบว่า กฎหมายฉบับนี้ได้ถูกแก้ไขมา เพื่อ ปรับใช้กับกิจการ โรงรับจํานำที่ได้รับอนุญาตจากรัฐให้จัดตั้งขึ้น เท่านั้น โดยใจความสำคัญนั้นได้ กล่าวไว้ครอบคลุมถึง ขั้นตอนในการปฏิบัติ ในการรับจํานำ เพื่อป้องกันไม่ให้มีการนำสินค้ ษาที่ บางครั้งอาจได้มาจากการกระทำผิดกฎหมาย แอบแฝงมาจํานำเพื่อเปลี่ยนสินค้ ษามาเป็นตัวเงิน โดย กฎหมายฉบับนี้ยังได้บัญญัติ ข้อจำกัดในการคิดดอกเบี้ยใน อัตราที่สูงที่สุดที่ผู้ประกอบการ โรงรับ จํานำมีสิทธิคำนวณจากผู้มาใช้บริการคือในอัตรา กรณีเงินต้นไม่เกิน 2,000 บาท เรียกได้ไม่เกินร้อย ละ 2 ต่อเดือน หรือร้อยละ 25 ต่อปีถ้าเกิน 2,000 บาทก็ให้คำนวณในอัตราที่ต่ำกว่านั้น นอกจากนั้น ยังกำหนดบทลงโทษเอาไว้ชัดเจนกรณี ที่มีการฝ่าฝืนกฎหมายนี้ ดังนั้นจึงทำให้การรับจํานำในโรง จํานำ มีการปฏิบัติอย่างรัดกุมตามกฎหมาย

แต่สาระสำคัญของกฎหมายนี้ กลับไม่สามารถนำมาใช้ กับการจํานำในร้านค้าทองคำ ได้ เนื่องจากการรับจํานำทองคำรูปพรรณในร้านค้าทองคำนั้น เป็นกรณีที่บุคคลธรรมดา หรือคนทั่วไป รับจํานำกันเองอัน กรณีดังกล่าวจึงมีกฎหมายควบคุมเพียงบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและ

พาณิชย์ในหมวดลักษณะ 13 มาตรา 747-769 เท่านั้นทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว การรับจํานำในร้านทองสามารถกระทำได้อย่างหลากหลาย เหตุอันเนื่องมาจากมีร้านค้าทองคำรูปพรรณกระจายอยู่ทั่วไปในชุมชน นั้นเอง ซึ่งมีจํานวนมากกว่าโรงรับจํานำหลายเท่า ดังนั้นการรับจํานำในร้านทองจึงเป็นการกระทำที่ฝ่าฝืนต่อ กฎหมายพระราชบัญญัติโรงรับจํานำ ที่ไม่มีหน่วยงานของรัฐเข้าไปดูแล

การรับจํานำในร้านทองจึงเป็นการกระทำที่ ไม่มีกฎหมายพิเศษบัญญัติออกมาควบคุม จึงพบว่าในขณะนี้มีการเรียกดอกเบี้ยมากกว่าร้อยละ 2 ต่อการจํานำหนึ่งครั้งในมูลค่าที่เกิน 2,000 บาท ซึ่งสูงเกินกว่าอัตราที่โรงจํานำใช้ เพราะ ขณะนี้ทองคำ น้ำหนักหนึ่งบาทมีราคาซื้อขายกันอยู่ที่บาทละประมาณ 20,000 บาทแล้ว นอกจากนั้นร้านค้าทองคำยังสามารถเรียกค่าปรับ หรือค่าขาดส่งเป็นเงินเป็นครั้งในกรณีที่ผู้จํานำไม่สามารถไถ่ได้ในกำหนดระยะเวลาการรับจํานำ ผลกระทบจากการที่ไม่มีกฎหมายมาควบคุมนั้น ทำให้ร้านค้าทองคำรูปพรรณกลายเป็นแหล่งรวมของทองคำซึ่งบางครั้งอาจจะได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายและมีการเรียกอัตรา ดอกเบี้ยจากการจํานำที่สูงกว่ากฎหมายกำหนดในพระราชบัญญัติ โรงรับจํานำ แม้ว่าผู้จํานำ หรือผู้ใช้บริการบางครั้งจะทราบว่าร้านค้าทองคำมีการเรียกดอกเบี้ยในอัตราที่สูงแต่ก็ยังเต็มใจที่จะเข้าทำสัญญา จะทำให้ได้เงินมาจ่ายภายในเวลาอันรวดเร็วขึ้นเอง

ปัญหาจุดอ่อนในเนื้อหาของกฎหมายและปัญหาอุปสรรคในการใช้บังคับ

การตี ภาษากฎหมายภาษีโดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บภาษีในร้านทองรูปพรรณ เป็นที่น่าสังเกตว่า กฎหมายภาษีอากรเป็นกฎหมายที่มีเนื้อหาเข้าใจยากและขาดความชัดเจน ดังนั้นจึงมีจุดอ่อนในเนื้อหาและการใช้บังคับเนื่องจากกฎหมายเขียนข้อยกเว้น ข้อนข้อยกเว้นทำให้ผู้เสียภาษีหรือผู้ประกอบการ ร้านค้าทองคำรูปพรรณไม่อาจปฏิบัติตามบทบัญญัติของกฎหมายให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายเพราะไม่อาจเข้าใจในเนื้อหาและแนวนโยบายทางภาษีของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเก็บภาษีในการใช้บังคับกฎหมาย ทำให้ในการคำนวณฐานภาษี เพื่อนำส่งภาษี บางครั้งมีอัตราเกินกว่าที่กฎหมายบัญญัติหรือบางครั้งขาดจํานวนไป ดังนั้นผู้ประกอบการร้านค้าทองคำรูปพรรณ จึงต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในการเสียภาษีอากร โดยต้องมีการจัดจ้างที่ปรึกษาด้านภาษีในการให้คำแนะนำในการเสียภาษีให้ถูกต้อง ซึ่งกลายเป็นผู้ประกอบการต้องมีต้นทุนในการประกอบธุรกิจเพิ่มขึ้น นอกจากนั้นหน่วยงานที่จัดเก็บคือสรรพากรในท้องที่ซึ่งขาดความแน่นอน เพราะในทางปฏิบัติ บัดนี้ขณะนี้ ร้านค้าทองคำรูปพรรณบางร้านก็ใช้วิธีการทำรายงานการเสียภาษีด้วยการทำรายงาน แบบเขียนมือทั้งฉบับ นอกจากนั้นบางร้านค้าก็ใช้วิธีการคำนวณ โดยการออกไปรับด้วย เครื่องบันทึกการเก็บเงิน เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจาก

ประกาศของอธิบดีกรมสรรพากรในเรื่องการดำเนินการในการเสียภาษี ยังไม่ชัดเจน ในเนื้อหา
 นั้นเองว่าเกณฑ์ในการปฏิบัติแท้จริงแล้วเป็นอย่างไร จึงทำให้มีปัญหาในทางปฏิบัติ บัดนี้จุดอ่อนใน
 เนื้อหานี้จึงทำให้การจัดเก็บภาษีต้องใช้ดุลพินิจของบุคลากร เจ้าหน้าที่จัดเก็บเป็นสำคัญ ในการใช้
 ดุลพินิจของเจ้าพนักงานนี้ถ้าหากใช้ให้ถูกต้องตามเจตนารมณ์ของกฎหมายย่อมเป็นผลดี แต่
 บางครั้งอาจเกิดการผิดพลาดได้ดังนั้น จึงกลายเป็นจุดอ่อนที่ ทำให้เกิดช่องว่างที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษี
 คือผู้ประกอบการธุรกิจการค้าของคำรูปพรรณ สามารถทุจริตโดยอาศัยจุดอ่อนนี้ในการเสียภาษีที่
 น้อยเกินควร และในบางครั้งเกิดในการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ ก็ทำให้เกิดหนทางในการรั่วไหล
 หรือผู้มีหน้าที่เสียภาษีใช้เป็นข้ออ้างของจุดอ่อนของกฎหมายนั่นเอง

ปัญหาอุปสรรคในส่วนบุคลากรผู้ใช้บังคับกฎหมาย

หน่วยงานที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษี ในทุกสายงานล้วนมีปัญหาการขาดบุคลากร
 หรือไม่สามารถสร้างความต่อเนื่องใน การเรียนรู้พัฒนาบุคลากรได้ อีกทั้ง ยังมีปัญหาด้านการจัด
 กำลังคนให้เหมาะสมต่อการปฏิบัติ งาน เช่นจำนวนบุคลากร ในสำนักงานสรรพากรเขต มีมาก
 เกินไป ก่อให้เกิดการว่างงานแอมแปง และความไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน (คณะเศรษฐศาสตร์,
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541, หน้า 35) รวมทั้งในระดับจังหวัดซึ่งเป็นที่ตั้งของ ส่วนใหญ่ที่ร้านค้า
 ของคำรูปพรรณตั้งอยู่ในหน่วยงานของสรรพากรเนื่องจากขาดแคลนบุคลากรจึงทำให้มีปัญหาใน
 การปฏิบัติงานที่ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ทำให้การดำเนินงานจัดเก็บภาษีไม่สามารถบังคับใช้กฎหมาย
 ได้อย่างครอบคลุม

นอกจากนั้นในการปฏิบัติงานของบุคลากรในกรมสรรพากรพบว่าพนักงานของหน่วย
 ปราบปรามการกระทำผิดตามกฎหมายภายในหน่วยงานจัดเก็บภาษีมิได้เป็น พนักงานสอบสวน ที่
 จะมีอำนาจหน้าที่ทำการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 2(11) ดังเช่น
 หน่วยงานสำนักงานตำรวจแห่งชาติทำให้เจ้าพนักงานในหน่วยที่มีหน้าที่จัดเก็บภาษีอากรนั้น ไม่
 สามารถหาพยานหลักฐานไม่ว่าจะเป็นพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ เพื่อนำมาพิสูจน์
 ความผิดกรณีมีการกระทำผิดตามกฎหมายภาษีได้ ปัญหานี้ส่งผลให้ การดำเนินคดีกับบุคคลที่ทำผิด
 กฎหมายภาษีอากร กระทำได้ยากเนื่องจากในการพิสูจน์พยานเอกสารต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญ ในระดับ
 เดียวกับพนักงานสอบสวน แต่หน่วยงานสรรพากรกลับไม่มีจึงทำให้ไม่สามารถพิสูจน์ความผิด
 กรณีการทำผิดกฎหมายภาษีอากรได้

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่งในเรื่องบุคลากรคือ ผลตอบแทนกับเจ้าหน้าที่ที่ใช้บังคับกฎหมาย พบว่าบุคลากรผู้บังคับใช้กฎหมายภาษี มีการเกี่ยงงานหรือแย่งงานเพื่อใช้บังคับกฎหมาย จากการศึกษาพบว่าหน่วยงานบางหน่วยงานที่จัดเก็บรายได้เข้ารัฐ เช่นกรมศุลกากร กฎหมายกำหนดให้เงินสินบนรางวัลแก่เจ้าพนักงานที่ปฏิบัติหน้าที่ โดยให้หน่วยงานบริหารจัดการภายในเอง นอกจากนี้ข้าราชการกรมศุลกากรทุกคนยังได้รับค่าล่วงเวลาซึ่งได้มาจากค่าธรรมเนียม ของการนำเข้าสินค้า การทำงานนอกเวลาทำการ ซึ่งเป็นเงินนอกงบประมาณ โดยให้เจ้าหน้าที่ทุกคนทุกสายงานเป็นประจำทุกเดือน แต่กรณีที่บุคลากรของกรมสรรพากรที่ต้องทำงานล่วงเวลาลดลงก็ต้องใช้เวลาออกปฏิบัติงานนอกสถานที่กลับไม่มีสวัสดิการในเรื่องนี้เอาไว้ จึงทำให้ไม่มีเจ้าพนักงานที่ต้องการออกปฏิบัติงานนอกสถานที่หรือนอกเวลาทำการ เนื่องจากจะต้องแบกรับภาระในการปฏิบัติงานนั่นเอง

ปัญหากฎหมายการคุ้มครองผู้บริโภค

เนื่องจากการกระทำความผิดทางค้าทองคำรูปพรรณดัง ที่กล่าวมาข้างต้น มีผู้ประกอบการร้านค้าทองคำ บางราย ได้นำทองคำเก่ามาหลอมใหม่ เพื่อขายต่างๆ บางครั้งไม่ใช่ทองคำใหม่หรืออาจจะมีน้ำหนักหรือคุณภาพที่ไม่ใช่ทองคำที่ได้มาตรฐาน แม้ในพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ.2522ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2541 จะกำหนดให้บริโภคได้รับสิทธิจากการซื้อสินค้าและใช้บริการ โดยมีสิทธิได้รับรู้ถึงข้อมูลของตัวผลิตภัณฑ์ เพื่อเป็นหลักประกันว่า เมื่อชำระเงินซื้อสินค้าแล้วจะไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากผู้ประกอบการ ในปัจจุบันกฎหมายได้กำหนด ให้ผู้ค้าทองคำรูปพรรณต้องมีหน้าที่ติดฉลากสินค้าให้ผู้บริโภคทราบอย่างชัดเจนว่า ทองคำมีน้ำหนักกี่กรัม เป็นสินค้าประเภทไหน และเพื่อเป็นการยืนยันถึงความบริสุทธิ์ของทองคำว่าได้มาตรฐาน มีน้ำหนักครบ ร้อยละ 96.50 แต่เนื่องจากทองคำมีลักษณะที่มีการหลอมใหม่ตลอดเวลาบางครั้งมีการนำสินทองคำเก่ามาหลอมรวมกับทองคำใหม่เพื่อให้ต้นทุนการผลิตมีราคาถูกลง ดังนั้นจึง ไม่อาจใช้เกณฑ์เพียงการควบคุมฉลาก ดังกล่าวมาพิสูจน์ คุณภาพของสินค้าได้ ปัญหาเหล่านี้ผู้บริโภคควรได้รับการคุ้มครอง เพราะทองคำเป็นหน่วยเศรษฐกิจรายย่อย ที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของทุกชุมชน ดังนั้นสิทธิ การได้รับความคุ้มครองจากการซื้อหรือจำหน่ายทองคำ รัฐในฐานะที่เป็นหน่วยงานต้องเข้ามาดูแลและให้ความคุ้มครอง

ในส่วนของภาค ผู้ประกอบการร้านค้าทองคำรูปพรรณเอง ก็ประสบปัญหาในการประกอบธุรกิจมากมาย เนื่องจากการทำธุรกิจที่มีความเสี่ยงสูง มีข่าวร้ายทองถูกปล้น ได้รับความสูญเสียอยู่เป็นระยะ จนในปัจจุบัน ตัวผู้ประกอบการเองก็ได้ พยายาม หาทางช่วยเหลือตนเองด้วย

การใช้งบประมาณส่วนตัวพยายามหามาตรการรักษาความปลอดภัยให้กับตนเอง เช่น ติดกรงเหล็กคัต ติดกล้องวงจรปิด บางร้านมีการจ้างเจ้าหน้าที่ตำรวจมาเฝ้าร้านโดย ใช้ทุนส่วนตัวเมื่อรัฐในฐานะผู้มีหน้าที่จัดเก็บภาษี ต้องการรายได้จากภาษีจากผู้ประกอบการ ร้านทองคำรูปพรรณ ตรงตามเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อนำเม็ดเงินมาพัฒนาประเทศ แต่ปัญหาเรื่องความปลอดภัยในชีวิตของผู้ประกอบการร้านค้าทองคำ ก็เป็นปัญหาใหญ่ที่รัฐต้องดูแลเช่นกัน

ปัญหาทางการใช้ทองคำเป็นสื่อกลางในการฟอกเงิน

การฟอกเงิน คือ การเปลี่ยน แปรสภาพเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้ มาโดยผิดกฎหมายหรือโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ให้เสมือนว่า เป็นเงินที่ได้มาโดยชอบ หรืออาจจะกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า การฟอกเงินเป็นกระบวนการซึ่งกระทำโดยบุคคลต่อทรัพย์สินเพื่อปกปิดแหล่งที่มาของรายได้ที่ผิดกฎหมาย และทำให้รายได้นั้นมีที่มาโดยชอบด้วยกฎหมาย และยังหมายความรวมถึงการเปลี่ยนเงิน หรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่สุจริตให้กลายเป็นเงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย ปัญหาส่วนหนึ่งของการฟอกเงินนั้น บางครั้งมีนำเงินที่ได้มาโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย นำมาซื้อทองคำแท่ง (Gold bars) เป็นที่นิยมกันมาก เหตุเนื่องมาจากทองคำเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งที่มีราคาสูง และมีมูลค่าสูง เป็นที่ยอมรับกันทั่วโลก การเก็บหรือซุกซ่อนสามารถกระทำได้ง่าย และไม่สามารถตรวจสอบที่มาได้ว่ามีที่มาจากเงินที่ได้มาโดยผิดกฎหมายหรือไม่ นักฟอกเงินจะนำเงินที่ได้มาจากการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย มาซื้อทองคำแท่งมาเก็บไว้ก่อน แล้วค่อย ๆ นำออกขายในธนาคาร และนำเงินที่ได้ โดยโอนไปยังบัญชี ที่ตน ได้เปิดบริษัทในลักษณะที่เป็นนามินี

การเปลี่ยนเงินสดเป็นทองคำ โดยใช้ทองคำเป็นเครื่องอำพรางมิดกรณีตัวอย่างเกิดขึ้นในประเทศโคลัมเบีย โดยผู้กระทำความผิดจะจัดตั้งบริษัทบังหน้าขึ้นมา 2 แห่งในกรุงมอนเต วิเดโอ บริษัทแรกเป็นบริษัทค้าทองคำ บริษัทที่สองทำธุรกิจแลกเปลี่ยนเงินตรา เมื่อธุรกิจของบริษัททั้งสองเริ่มเข้าที่เข้าทางแล้ว ผู้กระทำความผิดก็จะเดินทางไปยังนครลอสแอนเจลิส และนครนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา แล้วเปิดสำนักงานบังหน้าขึ้นที่นี้ 2 แห่ง และบริษัทบังหน้าในนครนิวยอร์ก จะรวบรวมเงินปลีกย่อยที่ได้จากการค้าโคเคน ส่งไปให้บริษัทบังหน้าที่ตั้งอยู่ในนครลอสแอนเจลิสในรูปของเงินสด โดยมีครวมกันเป็นปีก ขนส่งทางรถยนต์ จากนั้นบริษัทบังหน้าในลอสแอนเจลิส จะใช้เงินสดเหล่านั้นหมุนเวียนรับซื้อทองคำทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นสร้อย แหวน หรือเศษทอง หรือแม้กระทั่งทองคำแท่ง หลังจากทีรวบรวมเศษทองคำที่ซื้อมาได้แล้วบริษัทนี้จะ

นำมาหลอมรวมกันเป็นแท่ง โดยเอาเศษเงินผสมลงไปด้วย กลายเป็นทองคำแท่ง ซึ่งเป็นทองคำแท่งทองคำสโตนอเมริกาใต้ ที่มีความบริสุทธิ์ของทองไม่เท่าของสหรัฐอเมริกา

เมื่อหลอมทองคำได้เป็นแท่ง ๆ แล้ว บริษัทบงก้าในนครลอสแอนเจลิสก็จะสั่งซื้อแท่งทองคำ จากบริษัทค้าทองที่ตั้งอยู่ในกรุงมอนเตวิเดโอ แท่งทองคำที่ซื้อมานี้ แท้จริงแล้วเป็นตะกั่วชุบทอง ดังนั้น เมื่อสินค้ามาถึงบริษัทในลอสแอนเจลิส สินค้าก็จะถูกทำลายไป แล้วนำเอาแท่งทองคำอเมริกาใต้ที่หลอมเตรียมไว้ขึ้นมาสวมแทน แล้วนำไปขายที่ตลาดเปิดในนครนิวยอร์ก โดยได้เอกสารกำกับกำกับการนำเข้าอย่างถูกต้องตามกฎหมาย เงินที่ขายได้จึงเป็นเงินที่ถูกต้อง สามารถโอนจ่ายไปให้บริษัทบงก้าแรกที่ส่งทองคำตะกั่ว (พีเชิร คุระทอง, 2540, หน้า 31-32)

สำหรับในประเทศไทย พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ.2542 เดิมยังมีได้กำหนดให้ร้านค้าทองคำ มีหน้าที่ต้องรายงานการซื้อขายด้วยเงินสด เพิ่งจะมีแนวคิดให้ผู้ที่ถือทองคำแท่งเกินกำหนดมีหน้าที่ต้องรายงาน แก่คณะป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน โดยบัญญัติใน พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ฉบับที่3) พ.ศ.2552 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2552 โดยสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ คือ กำหนดอาชีพเพิ่มอีก 9 ประเภท มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมที่ใช้เงินสดเกินจำนวนที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือธุรกรรมที่มีเหตุอันควรสงสัยให้แก่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) โดยในข้อ 2 นั้น ได้กำหนดว่า ผู้มีอาชีพค้าอัญมณี เพชรพลอย หรือเครื่องประดับที่ประดับด้วยอัญมณีเพชรพลอย หรือทองคำที่เป็นนิติบุคคล มีหน้าที่ต้องรายงานการทำธุรกรรมรวมอยู่ด้วย แต่ที่เพิ่งจะเป็นกฎหมายที่ เริ่มต้นจะบังคับใช้ในเร็ว ๆ นี้ ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ขณะนี้การซื้อขายทองคำได้รุดหน้าไป ถึงกับมีการซื้อขายแบบ มินิโกลด์ฟิวเจอร์แล้ว รวมทั้งกำหนดให้ผู้ค้าทองคำที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้นต้องรายงาน แต่โดยส่วนมากผู้ค้าทองคำนั้นยังมีสถานภาพเป็นบุคคลธรรมดาอยู่ จึงเป็นเรื่องยากที่จะกำกับดูแล กฎหมายการฟอกเงินนั้น สามารถที่จะใช้ควบคู่ไปกับประมวลรัษฎากร เพิ่มอีกทางหนึ่งได้ เพราะถ้าหากมีการบัญญัติโดยใช้มาตรการทางภาษีมาตรวจสอบการกระทำที่มีขอบข่ายคล้ายกับบุคคลที่ทำธุรกิจการค้าทองคำ จะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการตรวจสอบ ได้อีกทางหนึ่งแต่ขณะนี้ กฎหมายประมวลรัษฎากรมิได้บัญญัติถึง มาตรการในการที่จะดูแลการฟอกเงิน โดยใช้ทองคำแท่ง หรือมีบางกรณี ที่ใช้ทองคำเป็นสื่อในการลงทุนซื้อตราสารในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งมีการสร้างมูลค่าเพิ่มขึ้นมา แต่เรื่องนี้กฎหมายประมวลรัษฎากรก็ ยังมีได้บัญญัติให้มีการจัดเก็บภาษีกรณีการลงทุน โดยใช้ทองคำแท่งนี้เอาไว้เลย